



2024/1069

16.4.2024

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2024/1069

af 11. april 2024

om beskyttelse af personer, der engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse krav eller urimelige retssager (»strategiske retssager mod offentligt engagement«)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 81, stk. 2, litra f),

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

efter den almindelige lovgivningsprocedure ⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Unionen har sat sig som mål at bevare og udbygge et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor den frie bevægelighed for personer er sikret. Med henblik på at indføre et sådant område skal Unionen blandt andre foranstaltninger vedtage de foranstaltninger vedrørende samarbejde om civilretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger, der er nødvendige for fjernelse af hindringer for en tilfredsstillende afvikling af civile sager. Dette mål bør om nødvendigt forfølges ved at fremme foreneligheden mellem de civile retsplejeregler, der finder anvendelse i medlemsstaterne.
- (2) I artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) fastsættes det, at Unionen bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettigheder for personer, der tilhører mindretal.
- (3) I henhold til artikel 10, stk. 3, i TEU har enhver unionsborger ret til at deltage i Unionens demokratiske liv. Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (»chartret«) fastsætter bl.a. retten til respekt for privatliv og familieliv, til beskyttelse af personoplysninger, til ytrings- og informationsfrihed, hvilket omfatter respekt for mediefrihed og mediernes pluralisme, og til forsamlings- og foreningsfrihed samt retten til adgang til effektive retsmidler og til en retfærdig rettergang.
- (4) Retten til ytrings- og informationsfrihed som fastsat i chartrets artikel 11 omfatter retten til at have meninger og til at modtage og meddele oplysninger og tanker uden indblanding fra offentlige myndighed og uden hensyn til landegrænser. Det er nødvendigt, at chartrets artikel 11 tillægges den betydning og rækkevidde, som den tilsvarende bestemmelse i artikel 10 i den europæiske menneskerettighedskonvention (»EMRK«) om retten til ytringsfrihed som fortolket af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (»ECHR«) har.
- (5) I sin beslutning af 11. november 2021 om styrkelse af demokrati og mediefrihed og -pluralisme i Unionen opfordrede Europa-Parlamentet Kommissionen til at foreslå en pakke af både blød og hård lovgivning med det formål at tage hånd om det stigende antal strategiske retssager mod offentligt engagement (»SLAPP«-sager), som vedrører journalister, ikkestatslige organisationer (NGO'er), akademikere og civilsamfundet i Unionen. Parlamentet gav udtryk for, at der er behov for lovgivningsmæssige foranstaltninger på det civil- og strafferetlige område, såsom en mekanisme for tidlig afvisning i tilfælde af misbrug af civile retssager, retten til fuld betaling af sagsøgte omkostninger og retten til skadeserstatning. Derudover indeholdt beslutningen af 11. november 2021 en opfordring til, at dommere og advokater uddannes i tilstrækkelig grad i SLAPP-sager, og at der oprettes en særlig fond, der skal yde finansiel støtte til ofre for SLAPP-sager, samt et offentligt register over retsafgørelser i SLAPP-sager. Parlamentet opfordrede desuden til, at der foretages en revision af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 ⁽³⁾ og af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 ⁽⁴⁾ for at forhindre »krænkelseturisme« eller »forumshopping«.

⁽¹⁾ EUT C 75 af 28.2.2023, s. 143.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets holdning af 27. februar 2024 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 19. marts 2024.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT L 351 af 20.12.2012, s. 1).

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt (Rom II-forordningen) (EUT L 199 af 31.7.2007, s. 40).

- (6) Formålet med dette direktiv er at fjerne hindringer for en tilfredsstillende afvikling af civile sager, samtidig med at der ydes beskyttelse til fysiske og juridiske personer, der engagerer sig offentligt i spørgsmål af offentlig interesse, herunder journalister, forlag, medieorganisationer, whistleblowere og menneskerettighedsforkæmpere, samt civilsamsfundsorganisationer, NGO'er, fagforeninger, kunstnere, forskere og akademikere, mod retssager, der indledes mod dem for at afskrække dem fra offentligt engagement.
- (7) Retten til ytringsfrihed er en grundlæggende rettighed, som skal udøves med en følelse af forpligtelse og ansvar, idet der tages højde for folks grundlæggende ret til at modtage upartisk information samt til respekt for den grundlæggende ret til at beskytte ens omdømme, beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred. I tilfælde, hvor der er en konflikt mellem disse rettigheder, skal alle parter have adgang til domstolene under behørig hensyntagen til princippet om en retfærdig rettergang. Med henblik herpå bør dette direktiv give den ret, der behandler spørgsmålet, skønsbeføjelser til at vurdere, om anvendelsen af de relevante garantier er hensigtsmæssig i en bestemt sag. Ved udøvelsen af en sådan skønsbeføjelse bør retten ikke anvende de relevante garantier, f.eks. hvor det offentlige engagement ikke finder sted i god tro såsom i tilfælde, hvor sagsøgte gennem det offentlige engagement udbredte desinformation eller fabrikerede påstande med henblik på at skade sagsøgerens omdømme.
- (8) Journalister spiller en vigtig rolle med hensyn til at fremme den offentlige debat og formidle og modtage oplysninger, holdninger og idéer. De bør være i stand til at udføre deres aktiviteter effektivt og uden frygt med henblik på at sikre, at borgerne har adgang til en mangfoldighed af synspunkter i de europæiske demokratier. Uafhængig, professionel og ansvarlig journalistik samt adgang til pluralistisk information er hjørnesten i demokratiet. Det er afgørende, at journalister får det nødvendige råderum til at bidrage til en åben, fri og fair debat og til at bekæmpe desinformation, informationsmanipulation og indblanding i overensstemmelse med god presseskik og ydes beskyttelse, når de handler i god tro.
- (9) Dette direktiv giver ikke en definition af »journalist«, da målet er at beskytte alle fysiske eller juridiske personer, der engagerer sig offentligt. Det bør dog understreges, at journalistik udøves af en bred vifte af aktører, herunder journalister, analytikere, klummeskribenter og bloggere, samt andre, der engagerer sig gennem selvpublicering på tryk, på internettet eller andre steder.
- (10) Undersøgende journalister og medieorganisationer spiller navnlig en central rolle i afdækningen og bekæmpelsen af organiseret kriminalitet, magtmisbrug, korruption, krænkelse af de grundlæggende rettigheder og ekstremisme. Deres arbejde indebærer en særlig høj risiko, og de udsættes i stigende grad for angreb, drab og trusler, samt intimidering og chikane. Der er behov for et robust system af garantier og beskyttelse, så undersøgende journalister kan udfylde deres afgørende rolle som vagthunde i spørgsmål af offentlig interesse uden frygt for at blive straffet for at afdække sandheden og informere offentligheden.
- (11) Menneskerettighedsforkæmpere bør kunne deltage aktivt i det offentlige liv og fremme ansvarliggørelse uden frygt for intimidering. Menneskerettighedsforkæmpere omfatter enkeltpersoner, grupper og organisationer i civilsamsfundet, der fremmer og beskytter universelt anerkendte menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Menneskerettighedsforkæmpere er fast besluttet på at fremme og beskytte civile, politiske, økonomiske, sociale, kulturelle og miljø- og klimamæssige rettigheder, kvinders rettigheder og LGBTIQ-rettigheder og til at bekæmpe direkte eller indirekte forskelsbehandling som anført i chartrets artikel 21. I betragtning af Unionens miljø- og klimapolitikker bør der også lægges vægt på miljørettighedsforkæmpere, da de spiller en vigtig rolle i de europæiske demokratier.
- (12) Andre vigtige deltagere i den offentlige debat såsom akademikere, forskere eller kunstnere fortjener også tilstrækkelig beskyttelse, da SLAPP-sager også kan være rettet mod dem. I et demokratisk samfund bør de kunne undervise, lære, forske, optræde og kommunikere uden frygt for repressalier. Akademikere og forskere bidrager grundlæggende til den offentlige debat og til udbredelse af viden, sikrer, at den demokratiske debat kan finde sted på et informeret grundlag, og modvirker desinformation.
- (13) Et sundt og blomstrende demokrati kræver, at folk kan deltage aktivt i den offentlige debat uden utilbørlig indblanding fra offentlige myndigheders eller andre magtfulde aktørers side, hvad enten de er nationale eller udenlandske. For at sikre meningsfuld deltagelse bør folk have adgang til pålidelige oplysninger, som sætter dem i stand til at danne deres egne meninger og udøve deres egen dømmekraft i et offentligt rum, hvor forskellige synspunkter kan udtrykkes frit.
- (14) For at fremme dette miljø er det vigtigt at beskytte fysiske og juridiske personer mod urimelige retssager mod offentligt engagement. Sådanne retssager indledes ikke med henblik på adgang til domstolsprøvelse, men for at lukke ned for den offentlige debat og forhindre undersøgelse og indberetning af overtrædelser af EU-retten og national ret, typisk ved hjælp af chikane og intimidering.

- (15) SLAPP-sager indledes typisk af magtfulde enheder, f.eks. enkeltpersoner, lobbygrupper, selskaber, politikere og statslige organer, i et forsøg på at lukke ned for den offentlige debat. Der er ofte tale om en ulige magtfordeling mellem parterne, hvor sagsøgeren indtager en stærkere finansiel eller politisk stilling end sagsøgte. Selv om en ulige magtfordeling ikke er en nødvendig del af sådanne sager, øger den, når det er tilfældet, i væsentlig grad de skadelige virkninger og de hæmmende virkninger af retssager mod offentligt engagement. Når det er tilfældet, giver sagsøgerens misbrug af økonomiske fordele eller politisk indflydelse over for sagsøgte sammen med den manglende retlige substans anledning til særlig bekymring, hvis de pågældende urimelige retssager finansieres direkte eller indirekte af statsbudgetter og kombineres med andre direkte eller indirekte statslige foranstaltninger mod uafhængige medieorganisationer, uafhængig journalistik og civilsamfundet.
- (16) Retssager mod offentligt engagement kan have en negativ indvirkning på troværdigheden og omdømmet for fysiske og juridiske personer, der engagerer sig offentligt, og kan udtømme deres finansielle og andre ressourcer. Som følge af sådanne sager vil offentliggørelsen af oplysninger om et spørgsmål af offentlig interesse kunne blive forsinket eller helt forhindret. Sagernes varighed og det økonomiske pres kan have en hæmmende virkning på fysiske og juridiske personer, der engagerer sig offentligt. Eksistensen af en sådan praksis kan derfor have en afskrækkende virkning på deres arbejde ved at bidrage til selvcensur i forventning om eventuelle fremtidige retssager, hvilket fører til en forarmelse af den offentlige debat til skade for samfundet som helhed.
- (17) De, som urimelige retssager mod offentligt engagement er rettet mod, kan have flere sagsanlæg mod sig samtidigt, som undertiden er indledt i flere jurisdiktioner. Dette direktiv finder kun anvendelse på civil- og handelsretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger, selv om praksis, der har til formål at forhindre, begrænse eller straffe offentligt engagement, også kan omfatte administrative eller strafferetlige sager eller en kombination af forskellige typer sager. Sager, der indledes i en medlemsstats jurisdiktion mod en person med bopæl i en anden medlemsstat er normalt mere komplekse og dyrere for sagsøgte. Sagsøgere i retssager mod offentligt engagement kan også anvende proceduremæssige redskaber til at øge varigheden af og omkostningerne ved retssager og til at indlede sager i en jurisdiktion, som de anser for at være gunstig for deres sag, i stedet for i den jurisdiktion, der er bedst egnet til at behandle sagen (forumshopping). Det økonomiske pres, sagernes længde og varighed og truslen om sanktioner er effektive redskaber til at skræmme og lukke munden på kritiske røster. En sådan praksis lægger også en unødvendig og skadelig byrde på de nationale retssystemer og fører til misbrug af deres ressourcer, hvilket udgør misbrug af sådanne systemer.
- (18) De garantier, der er fastsat i dette direktiv, bør gælde for alle fysiske eller juridiske personer, der direkte eller indirekte engagerer sig offentligt. De bør også beskytte fysiske eller juridiske personer, der enten erhvervsmæssigt eller personligt støtter, bistår eller leverer varer eller tjenesteydelser til en anden person til formål, der er direkte forbundet med offentligt engagement i et spørgsmål af offentlig interesse, såsom advokater, familiemedlemmer, internetudbydere, forlag eller trykkerier, som er genstand for eller trues af retssager for at støtte, bistå eller levere varer eller tjenesteydelser til personer, som SLAPP-sager er rettet imod.
- (19) Dette direktiv bør finde anvendelse på enhver form for retskrav eller søgsmål af civil eller kommerciel art med grænseoverskridende virkninger, der behandles i en civil sag, uanset hvilken type ret der er tale om. Dette omfatter procedurer for foreløbige og retsbevarende foranstaltninger, modforanstaltninger eller andre særlige former for retsmidler, der er til rådighed i henhold til andre instrumenter. Når civile krav rejses i straffesager, bør dette direktiv finde anvendelse, hvis behandlingen af disse krav er helt underlagt civilretsplejen. Det bør dog ikke finde anvendelse, når behandlingen af sådanne krav helt eller delvis er underlagt strafferetsplejen.
- (20) Dette direktiv bør ikke finde anvendelse på krav, der udspringer af statens ansvar for handlinger eller undladelser under udøvelse af statsmagt (*acta jure imperii*), eller på krav mod embedsmænd, der handler på statens vegne, eller på ansvar for offentlige myndigheders handlinger, herunder det ansvar, der påhviler personer, der bestrider et offentligt embede. Medlemsstaterne vil kunne udvide anvendelsesområdet for de retssikkerhedsgarantier, der er fastsat i dette direktiv, til sådanne krav i henhold til national ret. I overensstemmelse med EU-Domstolens retspraksis kan retssager stadig henhøre under »det civil- og handelsretlige område« som omhandlet i dette direktiv, når en statslig eller offentlig myndighed er part, hvis handlingerne eller undladelserne ikke sker under udøvelse af statsmagt. Dette direktiv bør ikke finde anvendelse på straffesager eller voldgift.
- (21) Dette direktiv fastsætter minimumsregler, der gør det muligt for medlemsstaterne at vedtage eller opretholde bestemmelser, der er gunstigere for personer, der engagerer sig offentligt, herunder nationale bestemmelser, der fastsætter mere effektive retssikkerhedsgarantier såsom en ansvarsordning, der bevarer og beskytter retten til ytrings- og informationsfrihed. Gennemførelsen af dette direktiv bør ikke tjene som begrundelse for en forringelse af det beskyttelsesniveau, der allerede findes i de enkelte medlemsstater.

- (22) Offentligt engagement bør defineres som enhver udtalelse eller aktivitet, der afgives eller udføres af en fysisk eller juridisk person som led i udøvelsen af grundlæggende rettigheder såsom ytrings- og informationsfriheden, friheden for kunst og videnskab eller forsamlings- og foreningsfriheden og vedrørende et spørgsmål af aktuel eller fremtidig offentlig interesse, herunder skabelse, udstilling, annoncering eller anden fremme af kommunikation, publikationer eller værker af journalistisk, politisk, videnskabelig, akademisk, kunstnerisk, kommenterende eller satirisk karakter, og markedsføringsaktiviteter. Fremtidig offentlig interesse henviser til, at et spørgsmål muligvis endnu ikke er af offentlig interesse, men kunne blive det, når offentligheden får kendskab til det, f.eks. gennem en publikation. Offentligt engagement kan også omfatte aktiviteter i forbindelse med udøvelsen af den akademiske og kunstneriske frihed, retten til foreningsfrihed og retten til frit at deltage i fredelige forsamlinger såsom tilrettelæggelse af eller deltagelse i lobbyvirksomhed, demonstrationer og protester eller aktiviteter som følge af udøvelsen af retten til god forvaltning og retten til adgang til effektive retsmidler såsom krav ved domstolene eller administrative organer og deltagelse i offentlige høringer. Offentligt engagement bør også omfatte forberedende, understøttende eller bistandsydende aktiviteter, der har en direkte og iboende forbindelse til den udtalelse eller aktivitet, som SLAPP-sager er rettet mod for at undertrykke offentligt engagement. Sådanne aktiviteter bør direkte vedrøre et specifikt offentligt engagement eller være baseret på et kontraktforhold mellem den person, som SLAPP-sagen faktisk er rettet mod, og den person, der udfører den forberedende, understøttende eller bistandsydende aktivitet. At et krav ikke indgives mod en journalist eller en menneskerettighedsforkæmper, men mod den internetplatform, hvorpå de offentliggør deres arbejde, eller mod den virksomhed, der trykker en tekst, eller en butik, der sælger teksten, kan være en effektiv måde at holde offentligt engagement nede på, da holdninger uden sådanne tjenesteydelser ikke kan offentliggøres og dermed ikke påvirke den offentlige debat. Offentligt engagement kan desuden omfatte andre aktiviteter, der har til formål at informere offentligheden eller påvirke den offentlige mening eller fremme offentlig aktion, herunder private eller offentlige enheders aktiviteter i forbindelse med et spørgsmål af offentlig interesse såsom tilrettelæggelse af eller deltagelse i forskning, undersøgelser, kampagner eller andre kollektive aktioner.
- (23) Spørgsmål af offentlig interesse bør defineres som omfattende spørgsmål, der er relevante for udøvelsen af grundlæggende rettigheder. Det omfatter spørgsmål såsom ligestilling mellem kønnene, beskyttelse mod kønsbaseret vold og ikkeforskelsbehandling, beskyttelse af retsstatsprincippet, mediefrihed og pluralisme. Det bør også forstås som omfattende kvalitet, sikkerhed eller andre relevante aspekter af varer, produkter eller tjenesteydelser, hvor sådanne spørgsmål er relevante for folkesundheden, sikkerheden, miljøet, klimaet eller forbruger- og arbejdstagerrettigheder. En rent individuel tvist mellem en forbruger og en producent eller en tjenesteyder vedrørende en vare, et produkt eller en tjenesteydelse bør kun være omfattet af begrebet spørgsmål af offentlig interesse, hvis spørgsmålet indeholder et element af offentlig interesse, f.eks. hvis det vedrører et produkt eller en tjenesteydelse, der ikke overholder miljø- eller sikkerhedsstandarder.
- (24) Aktiviteter, der udføres af en fysisk eller juridisk person, som er en offentlig person, bør også anses for at være spørgsmål af offentlig interesse, da offentligheden retmæssigt kan have en interesse heri. Der er imidlertid ikke en legitim interesse, når en udtalelse eller aktivitet, der vedrører en sådan person, udelukkende har til formål at tilfredsstille et bestemt publikums nysgerrighed med hensyn til detaljerne i en fysisk persons privatliv.
- (25) Spørgsmål, der er under behandling ved en lovgivende, udøvende eller judiciel myndighed eller enhver anden officiel procedure, kan være eksempler på spørgsmål af offentlig interesse. Specifikke eksempler på sådanne spørgsmål kan være lovgivning vedrørende miljøstandarder eller produktsikkerhed, en miljøtilladelse til en forurenende fabrik eller mine eller retssager med retlig betydning ud over den individuelle sag, f.eks. sager om ligestilling, forskelsbehandling på arbejdspladsen, miljøkriminalitet eller hvidvask af penge.
- (26) Påstande om korruption, svig, underslæb, hvidvask af penge, afpresning, tvang, seksuel chikane og kønsbaseret vold eller andre former for intimidering og kriminalitet, herunder økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet, betragtes som spørgsmål af offentlig interesse. Hvis den pågældende forseelse er et spørgsmål af offentlig interesse, bør det ikke være relevant, om den kategoriseres som en strafbar handling eller en administrativ forseelse i henhold til national ret.
- (27) Aktiviteter, der har til formål at beskytte de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i TEU, princippet om ikkeindblanding i demokratiske processer og at give eller lette offentlig adgang til oplysninger med henblik på at bekæmpe desinformation, herunder beskyttelsen af demokratiske processer mod utilbørlig indblanding, bør også betragtes som spørgsmål af offentlig interesse.

- (28) Urimelige retssager mod offentligt engagement omfatter typisk retssagstaktikker, der anvendes af sagsøgeren i ond tro, såsom taktikker i forbindelse med valg af jurisdiktion, påberåbelse af et eller flere helt eller delvist grundløse krav, fremsættelse af uforholdsmæssigt store krav, brug af forhalende taktikker eller tilbagetrækning af sager på et senere tidspunkt i behandlingen, indledning af flere sager om lignende spørgsmål og påførelse af uforholdsmæssigt store omkostninger for sagsøgte i forbindelse med sagen. Sagsøgers tidligere adfærd og navnlig en eventuel fortid med juridisk intimidering bør også tages i betragtning ved afgørelsen af, hvorvidt retssagen er urimelig. Disse retssagstaktikker, som ofte kombineres med forskellige former for intimidering, chikane eller trusler før eller under sagen, anvendes af sagsøgeren til andre formål end at opnå adgang til domstolsprøvelse eller reelt at udøve en ret og sigter mod at have en hæmmende virkning på det offentlige engagement i forbindelse med det pågældende spørgsmål.
- (29) Krav, der fremsættes i urimelige retssager mod offentligt engagement, kan enten være helt eller delvist grundløse. Det betyder, at et krav ikke nødvendigvis skal være helt grundløst, for at sagen kan anses for at være urimelig. For eksempel kan selv en mindre krænkelse af individets rettigheder, der vil kunne give anledning til et beskedent erstatningskrav i henhold til gældende ret, stadig være urimelig, hvis der kræves et åbenbart uforholdsmæssigt stort beløb eller retsmiddel. På den anden side bør en sådan retssag ikke betragtes som urimelig i henhold til dette direktiv, hvis sagsøgeren forfølger krav, der er begrundede.
- (30) Hvis SLAPP-sager har en grænseoverskridende dimension, øges den kompleksitet og de udfordringer, som sagsøgte står over for, idet de skal forholde sig til sager i andre jurisdiktioner og undertiden i flere jurisdiktioner på samme tid. Dette medfører yderligere omkostninger og en yderligere byrde med endnu mere negative konsekvenser. En sag bør anses for at have grænseoverskridende virkninger, medmindre begge parter har bopæl i samme medlemsstat som den ret, ved hvilken sagen er anlagt, og alle andre elementer, der er relevante for den pågældende situation, befinder sig i den pågældende medlemsstat. Det påhviler retten at fastlægge de elementer, der er relevante for den pågældende situation, afhængigt af de særlige omstændigheder i den enkelte sag, idet der for eksempel, hvor det er relevant, tages hensyn til det specifikke offentlige engagement eller de specifikke elementer, der indikerer et muligt misbrug, navnlig når der indledes flere sager i mere end én jurisdiktion. En sådan afgørelse fra rettens side bør foretages, uanset hvilket kommunikationsmiddel der er anvendt.
- (31) Sagsøgte bør kunne anmode om følgende retssikkerhedsgarantier: sikkerhedsstillelse til dækning af sagsomkostningerne og, hvor det er relevant, til dækning af skadeserstatning, tidlig afvisning af åbenbart grundløse krav, og retsmidler, dvs. tilkendelse af omkostninger og sanktioner eller andre lige så effektive passende foranstaltninger. Sådanne retssikkerhedsgarantier bør anvendes i overensstemmelse med retten til adgang til effektive retsmidler og til en retfærdig rettergang som anført i chartrets artikel 47, således at retten gives skønsmæssige beføjelser i individuelle sager til at undersøge det foreliggende spørgsmål behørigt, hvorved det bliver muligt at afvise åbenbart grundløse krav hurtigt, uden at den effektive adgang til domstolsprøvelse begrænses.
- (32) Medlemsstaterne bør sikre, at alle de retssikkerhedsgarantier, der er fastsat i dette direktiv, er tilgængelige for fysiske eller juridiske personer, mod hvem der er anlagt retssag på grund af deres offentlige engagement, og at udøvelsen af disse garantier ikke er urimelig byrdefuld. Det tilkommer national ret at fastlægge eller opretholde de specifikke regler for retspleje, form og metoder for, hvordan den ret, der behandler spørgsmålet, bør behandle anmodninger om retssikkerhedsgarantier. Medlemsstaterne vil f.eks. kunne anvende eksisterende civile retsplejeregler om håndtering af beviser til at vurdere, om betingelserne for anvendelse af retssikkerhedsgarantierne er opfyldt, eller de vil kunne fastlægge specifikke regler i den forbindelse.
- (33) For at sikre, at anmodninger om sikkerhedsstillelse og tidlig afvisning undergives fremskyndet behandling, kan medlemsstaterne fastsætte frister for afholdelse af retsmøder eller for, hvornår retten skal træffe en afgørelse. De kan derudover vedtage ordninger svarende til procedurer i forbindelse med foreløbige foranstaltninger. For at afslutte sagen så hurtigt som muligt bør medlemsstaterne i overensstemmelse med deres nationale retspleje bestræbe sig på at sikre, at hvis sagsøgte har anmodet om retsmidler i henhold til dette direktiv, træffes afgørelsen vedrørende en sådan anmodning på en fremskyndet måde, herunder ved at gøre brug af de allerede eksisterende procedurer i henhold til national ret for fremskyndet behandling.
- (34) I visse urimelige retssager mod offentligt engagement tilbagekalder sagsøgere bevidst krav eller påstande eller ændrer dem for at undgå, at retten tilkender den vindende part omkostninger. Denne retlige taktik kan i nogle medlemsstater føre til, at sagsøgte ikke har mulighed for at få godtgjort sagsomkostningerne. Sådanne tilbagekaldelser eller ændringer bør, hvis det er fastsat i national ret, og uden at det berører parternes beføjelse til at disponere over sagen, derfor ikke påvirke muligheden for, at sagsøgte i overensstemmelse med national ret kan anmode om retsmidler mod urimelige retssager mod offentligt engagement. Dette bør ikke berøre medlemsstaternes mulighed for at fastsætte, at der kan stilles retssikkerhedsgarantier af egen drift.

- (35) For at sikre et mere effektivt beskyttelsesniveau bør sammenslutninger, organisationer, fagforeninger og andre enheder, der i overensstemmelse med de kriterier, der er fastsat i national ret, har en legitim interesse i at beskytte eller fremme rettighederne for personer, der engagerer sig offentligt, kunne støtte sagsøgte i retssager anlagt i forbindelse med offentligt engagement med sagsøgtes samtykke. Denne støtte bør sikre, at de pågældende enheders specifikke ekspertise kan bringes i anvendelse i sådanne sager, hvorved der bidrages til rettens vurdering af, om en sag er urimelig, eller om et krav er åbenbart grundløst. En sådan støtte kan f.eks. tage form af levering af oplysninger, der er relevante for sagen, eller intervention til fordel for sagsøgte i retssagen eller være i enhver anden form, der er fastsat i national ret. De betingelser, hvorpå NGO'er kan støtte sagsøgte, og de proceduremæssige krav til en sådan støtte såsom eventuelle tidsfrister bør reguleres af national ret. Dette bør ikke berøre de eksisterende rettigheder til repræsentation og intervention, som er garanteret ved anden EU-ret eller national ret. Medlemsstater, der ikke har kriterier for legitim interesse, kan acceptere, at enheder generelt kan støtte sagsøgte i overensstemmelse med dette direktiv.
- (36) For at give sagsøgte en yderligere garanti bør det være muligt at pålægge sikkerhedsstillelse til dækning af de anslåede sagsomkostninger, som kan omfatte de omkostninger til advokatbistand, som sagsøgte har afholdt, og, hvis det er fastsat i national ret, den anslåede skadeserstatning. Det er dog nødvendigt at finde en balance mellem denne foranstaltning og sagsøgerens ret til adgang til domstolsprøvelse. Den ret, ved hvilken sagen er anlagt, bør, hvis den finder det hensigtsmæssigt, kunne pålægge sagsøgeren at stille sikkerhed, hvis der er elementer, der indikerer, at sagen er urimelig, eller hvis der er risiko for, at sagsøgte ikke får godtgjort sagsomkostningerne, eller i betragtning af parternes økonomiske situation eller andre sådanne kriterier, der er fastsat i national ret. Pålæggelse af sikkerhedsstillelse indebærer ikke en realitetsafgørelse i sagen, men tjener som en retsbevarende foranstaltning, der skal beskytte virkningerne af en endelig afgørelse, der fastslår, at der foreligger procedurefordrejning, og som dækker omkostningerne og, hvis det er fastsat i national ret, en eventuel erstatning for skader, som sagsøger har påført, navnlig når der er en risiko for uoprettelig skade. Det bør være op til medlemsstaterne at beslutte, om retten af egen drift eller efter anmodning fra sagsøgte skal pålægge sikkerhedsstillelse. Hvis det er fastsat i national ret, bør det være muligt at pålægge sikkerhedsstillelse på et hvilket som helst tidspunkt i retssagen.
- (37) Den afgørelse, hvorved der tilkendes tidlig afvisning, bør være en realitetsafgørelse efter en passende undersøgelse. Medlemsstaterne bør vedtage nye regler eller anvende eksisterende regler i henhold til national ret, således at retten kan træffe afgørelse om at afvise åbenbart grundløse krav, så snart den har modtaget de nødvendige oplysninger til at begrunde afgørelsen. En sådan afvisning bør finde sted på det tidligst mulige tidspunkt i sagen, men dette tidspunkt vil kunne forekomme når som helst under sagen, afhængigt af hvornår retten har modtaget sådanne oplysninger, i overensstemmelse med national ret. Muligheden for at tilkende en tidlig afvisning udelukker ikke anvendelsen af nationale regler, der gør det muligt for nationale retter at vurdere, om et søgsmål kan antages til realitetsbehandling, allerede inden sagen indledes.
- (38) Hvis sagsøgte har anmodet om, at kravet afvises som åbenbart grundløst, bør retten undergive denne anmodning fremskyndet behandling i overensstemmelse med national ret for at fremskynde vurderingen af, om kravet er åbenbart grundløst, under hensyntagen til sagens specifikke omstændigheder.
- (39) I overensstemmelse med de generelle principper i den civile retspleje bærer en sagsøger, der fremsætter et krav mod en fysisk eller juridisk person, der engagerer sig offentligt, bevisbyrden for, at et sådant krav er velbegrundet. Hvis sagsøgte har anmodet om tidlig afvisning, bør sagsøger for at undgå denne tidlige afvisning som minimum begrunde kravet i et sådant omfang, at retten kan konkludere, at kravet ikke er åbenbart grundløst.
- (40) En afgørelse om tilkendelse af tidlig afvisning bør kunne påklages. En afgørelse om afslag på tidlig afvisning vil også kunne påklages i overensstemmelse med national ret.
- (41) Når retten har fastslået, at sagen er urimelig, bør omkostningerne omfatte alle typer sagsomkostninger, som der kan fås dækning for i henhold til national ret, herunder de fulde omkostninger til advokatbistand, som sagsøgte har afholdt, medmindre sådanne omkostninger er uforholdsmæssigt store. Hvis national ret ikke indeholder bestemmelser om tilkendelse af de fulde omkostninger til advokatbistand ud over de beløb, som er fastsat i tabellerne over reguleringsmæssige takster for salærer, bør medlemsstaterne sikre, at sagsøgeren bærer sådanne omkostninger fuldt ud ved hjælp af andre midler, der findes i henhold til national ret. De fulde omkostninger til advokatbistand bør dog ikke tilkendes, hvis omkostningerne er uforholdsmæssigt store, f.eks. hvis der er aftalt uforholdsmæssigt høje salærer. Retten bør træffe afgørelse om omkostninger i overensstemmelse med national ret.

- (42) Hovedformålet med at give retterne mulighed for at pålægge sanktioner eller andre lige så effektive passende foranstaltninger er at afskrække potentielle sagsøgere fra at indlede urimelige retssager mod offentligt engagement. Andre passende foranstaltninger, herunder betaling af skadeserstatning eller offentliggørelse af retsafgørelsen, hvis det er fastsat i national ret, bør være lige så effektive som sanktioner. Hvis retten har fastslået, at sagen er urimelig, bør sådanne sanktioner eller andre lige så effektive passende foranstaltninger fastsættes fra sag til sag, stå i et rimeligt forhold til arten af og de elementer, der indikerer det konstaterede misbrug, og bør tage hensyn til muligheden for en skadelig eller hæmmende virkning af denne sag på offentligt engagement eller den økonomiske situation for den sagsøger, der har udnyttet den ulige magtfordeling. Det er op til medlemsstaterne at beslutte, hvordan eventuelle pengebeløb skal betales.
- (43) I en grænseoverskridende sammenhæng er det også vigtigt at anerkende truslen fra SLAPP-sager i tredjelande rettet mod journalister, menneskerettighedsforkæmpere og andre personer, der engagerer sig offentligt, og som har bopæl i Unionen. SLAPP-sager i tredjelande kan indebære, at personer, der engagerer sig offentligt, tilkendes at skulle betale urimeligt høje erstatninger. Retssager i tredjelande er mere komplekse og dyrere for de personer, som SLAPP-sager er rettet mod. For at beskytte demokratiet og retten til ytrings- og informationsfrihed i Unionen og for at undgå, at de garantier, der er fastsat i dette direktiv, undergraves, ved at der indledes retssager i andre jurisdiktioner, er det vigtigt at yde beskyttelse mod åbenbart grundløse krav og urimelige retssager mod offentligt engagement i tredjelande. Det er op til medlemsstaterne at vælge, om de vil afslå anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse fra et tredjeland som åbenbart i strid med grundlæggende retsprincipper (ordre public) eller med henvisning til en særskilt grund til afslag.
- (44) Dette direktiv skaber en ny særlig kompetenceregulering for at sikre, at personer, som SLAPP-sager er rettet mod, og som har bopæl i Unionen, har adgang til effektive retsmidler i Unionen mod urimelige retssager mod offentligt engagement, der er anlagt ved en ret i et tredjeland af en sagsøger, der har bopæl uden for Unionen. Det bør gælde, uanset om der er truffet en afgørelse, eller om en afgørelse er endelig, da personer, som SLAPP-sager er rettet mod, kan lide skade og pådrage sig omkostninger fra retssagens begyndelse, og muligvis uden at der træffes nogen afgørelse, som i tilfældet med en tilbagekaldelse af kravet. Medlemsstaterne bør dog kunne beslutte at begrænse udøvelsen af kompetencen, så længe sagen stadig verserer i tredjelandet, i overensstemmelse med national ret, f.eks. ved at sørge for en udsættelse af sagen i medlemsstaten. Denne særlige kompetenceregulering gør det muligt for personer, som SLAPP-sager er rettet mod, og som har bopæl i Unionen, ved retterne på det sted, hvor de har bopæl, at søge erstatning for skader og omkostninger, der er eller med rimelighed kan forventes at blive afholdt i forbindelse med sagen ved retten i tredjelandet. Denne særlige kompetenceregulering har til formål at virke afskrækkende med hensyn til SLAPP-sager, der anlægges i tredjelande mod personer med bopæl i Unionen, og afgørelsen i sådanne sager bør f.eks. kunne håndhæves, når en sagsøger, der har bopæl uden for Unionen, har aktiver i Unionen. Bestemmelsen i dette direktiv vedrørende denne særlige kompetenceregulering bør ikke omhandle lovvalg eller materiel ret om skadeserstatning som sådan.
- (45) Dette direktiv bør ikke berøre anvendelsen af bilaterale og multilaterale konventioner og aftaler mellem et tredjeland og Unionen eller en medlemsstat, der er indgået inden datoen for dette direktivs ikrafttræden, herunder Luganokonventionen af 2007, i overensstemmelse med artikel 351 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).
- (46) Medlemsstaterne bør stille oplysninger til rådighed om tilgængelige retssikkerhedsgarantier, retsmidler og eksisterende støtteforanstaltninger på ét sted i en såkaldt »one-stop-shop« for at give dem, som SLAPP-sager er rettet mod, gratis og let adgang til dedikerede oplysninger for at hjælpe dem med at finde alle relevante oplysninger. Det typiske i SLAPP-sager er, at de personer, som sagerne er rettet mod, lider under alvorlige økonomiske konsekvenser, psykologisk skade og skade på omdømme. At forvolde en sådan skade er et af målene for sagsøgerne i SLAPP-sager, når de indleder urimelige retssager mod offentligt engagement. De oplysninger, der stilles til rådighed gennem »one-stop-shoppen«, bør derfor omfatte eksisterende støttemekanismer, f.eks. oplysninger om relevante organisationer og sammenslutninger, der yder juridisk eller finansiel bistand og psykologisk støtte til de personer, som SLAPP-sager er rettet mod. Dette direktiv definerer ikke, hvilken form denne one-stop-shop skal have.
- (47) Formålet med offentliggørelsen af relevante retsafgørelser er at øge bevidstheden om SLAPP-sager og at stille en kilde til oplysninger om SLAPP-sager til rådighed for retterne, retsvæsenets aktører og den brede offentlighed. En sådan offentliggørelse bør overholde EU-retten og national ret om beskyttelse af personoplysninger og vil kunne sikres via passende kanaler såsom eksisterende judicielle databaser eller e-justiceportalen. For at begrænse den administrative byrde bør medlemsstaterne som minimum forpligtes til at offentliggøre domme afsagt af nationale appeldomstole eller domstole i højeste instans.

- (48) Den type data, der, hvor disse data er tilgængelige, skal indsamles af medlemsstaterne i henhold til dette direktiv, fokuserer på et begrænset antal centrale elementer såsom antallet af urimelige retssager mod offentligt engagement klassificeret efter typerne af sagsøgte og sagsøgere og de typer krav, der anvendes til at indlede sådanne retssager. Sådanne data er nødvendige for at overvåge forekomsten af og væksten i antallet af SLAPP-sager i Unionen og giver myndigheder og andre relevante interessenter oplysninger til at kvantificere og bedre forstå SLAPP-sager og hjælper dem med at yde den nødvendige støtte til personer, som SLAPP-sager er rettet mod. Tilgængeligheden af data vil blive lettet af digitaliseringen af retsvæsenet.
- (49) Kommissionens henstilling (EU) 2022/758⁽⁵⁾ er rettet til medlemsstaterne og indeholder en omfattende værktøjskasse med foranstaltninger, herunder uddannelse, bevidstgørelse, støtte til personer, som urimelige retssager mod offentligt engagement er rettet mod, dataindsamling samt rapportering om og overvågning af retssager mod offentligt engagement. Når Kommissionen udarbejder en rapport om anvendelsen af dette direktiv, der også tager hensyn til de enkelte medlemsstaters nationale kontekst, herunder gennemførelsen af henstilling (EU) 2022/758, bør den udarbejde et særskilt resumé af rapporten i et lettilgængeligt format, der indeholder centrale oplysninger om anvendelsen i medlemsstaterne af de garantier, der er fastsat i dette direktiv. Kommissionen bør offentliggøre både rapporten og resuméet ad passende kanaler, herunder den europæiske e-justiceportal.
- (50) Nærværende direktiv bør ikke berøre den beskyttelse, som andre EU-retlige instrumenter, der fastsætter gunstigere regler, yder fysiske og juridiske personer, der engagerer sig offentligt. Det er navnlig ikke hensigten med nærværende direktiv at mindske eller begrænse rettigheder såsom retten til ytrings- og informationsfrihed, og det er heller ikke hensigten på nogen måde at forringe den beskyttelse, som gives ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937⁽⁶⁾, som gennemført i national ret. For så vidt angår situationer, der er omfattet af anvendelsesområdet for nærværende direktiv og direktiv (EU) 2019/1937, bør den beskyttelse, som begge retsakter giver, finde anvendelse.
- (51) Reglerne om kompetence og lovvalg i de tilfælde, der er fastsat i forordning (EU) nr. 1215/2012 og (EF) nr. 864/2007, vil kunne være relevante i SLAPP-sager. Derfor er det vigtigt, at SLAPP-specifikke aspekter af reglerne om kompetence og lovvalg også vurderes ved enhver fremtidig revision af disse forordninger.
- (52) Dette direktiv overholder de grundlæggende rettigheder, chartret og EU-rettens almindelige principper. Dette direktiv bør derfor fortolkes og gennemføres i overensstemmelse med disse grundlæggende rettigheder, herunder retten til ytrings- og informationsfrihed samt retten til adgang til effektive retsmidler, til en retfærdig rettergang og til adgang til domstolsprøvelse. Ved gennemførelsen af dette direktiv bør alle involverede offentlige myndigheder i situationer, hvor der er konflikt mellem relevante grundlæggende rettigheder, finde en rimelig balance mellem de pågældende rettigheder i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.
- (53) I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af dette direktiv, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark.
- (54) I medfør af artikel 3 i protokol nr. 21 om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF, har Irland ved skrivelse af 6. juli 2022 meddelt, at det ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af dette direktiv.
- (55) Målene for dette direktiv kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne på grund af forskellene mellem de nationale retsplejeregler, men kan på grund af det forhold, at dette direktiv fastsætter fælles minimumsstandarder for nationale retssikkerhedsgarantier i grænseoverskridende sager på det civil- og handelsretlige område, bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i TEU. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål —

⁽⁵⁾ Kommissionens henstilling (EU) 2022/758 af 27. april 2022 om beskyttelse af journalister og menneskerettighedsforkæmpere, som engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse eller urimelige retssager (»strategiske retssager mod offentligt engagement«) (EUT L 138 af 17.5.2022, s. 30).

⁽⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 af 23. oktober 2019 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten (EUT L 305 af 26.11.2019, s. 17).

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

KAPITEL I

Almindelige bestemmelser

Artikel 1

Genstand

Dette direktiv giver garantier mod åbenbart grundløse krav eller urimelige retssager i civile sager med grænseoverskridende virkninger, der anlægges mod fysiske og juridiske personer på grund af deres offentlige engagement.

Artikel 2

Anvendelsesområde

Dette direktiv finder anvendelse på spørgsmål af civil eller kommerciel art med grænseoverskridende virkninger, der behandles i civile sager, herunder procedurer for foreløbige og retsbevarende foranstaltninger samt modforanstaltninger, uanset hvilken type ret der er tale om. Det omfatter navnlig ikke spørgsmål vedrørende skat, told eller administrative anliggender eller statens ansvar for handlinger og undladelser under udøvelse af statsmagt (acta jure imperii). Dette direktiv finder ikke anvendelse på straffesager eller voldgift og berører ikke strafferetsplejen.

Artikel 3

Mindstekrav

1. Medlemsstaterne kan indføre eller opretholde gunstigere bestemmelser for at beskytte personer, der engagerer sig offentligt, mod åbenbart grundløse krav eller urimelige retssager mod offentligt engagement i civile sager, herunder nationale bestemmelser, der fastsætter mere effektive retssikkerhedsgarantier i forbindelse med retten til ytrings- og informationsfrihed.
2. Gennemførelsen af dette direktiv berettiger under ingen omstændigheder til at forringe det niveau af garantier, som medlemsstaterne allerede giver på de områder, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 4

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) »offentligt engagement«: enhver udtalelse eller aktivitet, der afgives eller udføres af en fysisk eller juridisk person som led i udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed, frihed for kunst og videnskab eller forsamlings- og foreningsfrihed, og enhver forberedende, understøttende eller bistandsydende foranstaltning, der er direkte forbundet hermed, og som vedrører et spørgsmål af offentlig interesse
- 2) »spørgsmål af offentlig interesse«: ethvert spørgsmål, der berører offentligheden i et sådant omfang, at offentligheden retmæssigt kan have en interesse heri, på områder som f.eks.:
 - a) grundlæggende rettigheder, folkesundhed, sikkerhed, miljø eller klima
 - b) aktiviteter, der udføres af en fysisk eller juridisk person, som er en offentlig person i den offentlige eller private sektor
 - c) spørgsmål, der er under behandling ved en lovgivende, udøvende eller judiciel myndighed eller enhver anden officiel procedure
 - d) påstande om korruption, svig eller enhver anden strafbar handling eller om administrative forseelser i forbindelse med sådanne spørgsmål

- e) aktiviteter, der har til formål at beskytte de værdier, der er nedfældet i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union, herunder beskyttelse af demokratiske processer mod utilbørlig indblanding, navnlig ved at bekæmpe desinformation
- 3) »urimelige retssager mod offentligt engagement«: retssager, der ikke anlægges for reelt at gøre en ret gældende eller udøve en rettighed, men hvis hovedformål er at forhindre, begrænse eller straffe offentligt engagement, ofte ved at udnytte en ulige magtfordeling mellem parterne, og som forfølger grundløse krav. Indikationer af et sådant formål omfatter for eksempel:
 - a) den uforholdsmæssige, overdrevne eller urimelige karakter af kravet eller en del heraf, herunder den overdrevne sagsværdi
 - b) at flere sager er indledt af sagsøgeren eller dennes associerede parter i forbindelse med lignende spørgsmål
 - c) intimidering, chikane eller trusler fra sagsøgerens eller sagsøgerens repræsentanters side før eller under retssagerne samt sagsøgerens lignende adfærd i lignende eller sideløbende sager
 - d) anvendelse i ond tro af proceduremæssige taktikker, såsom forsinkelse af sagsbehandlingen, svig eller misbrug i form af forumshopping eller tilbagetrækning af sager på et senere tidspunkt i sagsbehandlingen i ond tro.

Artikel 5

Sager med grænseoverskridende virkninger

1. I dette direktiv anses en sag for at have grænseoverskridende virkninger, medmindre begge parter har bopæl i samme medlemsstat som den ret, ved hvilken sagen er anlagt, og alle andre elementer, der er relevante for den pågældende situation, udelukkende befinder sig i den pågældende medlemsstat.
2. Bopæl bestemmes i overensstemmelse med forordning (EU) nr. 1215/2012.

KAPITEL II

Fælles regler om retssikkerhedsgarantier:

Artikel 6

Anmodninger om retssikkerhedsgarantier

1. Medlemsstaterne sikrer, at når der anlægges retssag mod fysiske eller juridiske personer på grund af deres offentlige engagement, kan disse personer i overensstemmelse med national ret anmode om:
 - a) sikkerhedsstillelse, jf. artikel 10
 - b) tidlig afvisning af åbenbart grundløse krav, jf. kapitel III
 - c) retsmidler mod urimelige retssager mod offentligt engagement, jf. kapitel IV.
2. Medlemsstaterne kan fastsætte, at foranstaltninger vedrørende retssikkerhedsgarantier, jf. kapitel III og IV, af egen drift kan træffes af den ret, der behandler spørgsmålet.

Artikel 7

Fremskyndet behandling af anmodninger om retssikkerhedsgarantier

1. Medlemsstaterne sikrer, at anmodninger i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, litra a) og b), undergives fremskyndet behandling i overensstemmelse med national ret under hensyntagen til sagens omstændigheder, retten til adgang til effektive retsmidler og retten til en retfærdig rettergang.

2. Medlemsstaterne sikrer, at anmodninger i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, litra c), så vidt muligt også kan undergives fremskyndet behandling i overensstemmelse med national ret under hensyntagen til sagens omstændigheder og retten til adgang til effektive retsmidler og retten til en retfærdig rettergang.

Artikel 8

Efterfølgende ændring af krav eller påstande

I retssager, der anlægges mod fysiske eller juridiske personer på grund af deres offentlige engagement, sikrer medlemsstaterne, at eventuelle senere ændringer af de krav eller påstande, som sagsøgeren har fremsat, herunder tilbagekaldelse af krav, ikke berører sagsøgtes mulighed for at anmode om retsmidler, jf. kapitel IV, i overensstemmelse med national ret.

Stk. 1 berører ikke artikel 6, stk. 2.

Artikel 9

Støtte til sagsøgte i retssager

Medlemsstaterne sikrer, at en ret, der behandler retssager anlagt mod fysiske eller juridiske personer på grund af deres offentlige engagement, kan acceptere, at sammenslutninger, organisationer, fagforeninger og andre enheder, der i overensstemmelse med kriterierne fastlagt i deres nationale ret har en legitim interesse i at beskytte eller fremme rettighederne for personer, der engagerer sig offentligt, kan støtte sagsøgte, hvis sagsøgte godkender dette, eller give oplysninger i disse retssager i overensstemmelse med national ret.

Artikel 10

Sikkerhedsstillelse

Medlemsstaterne sikrer, at den ret, ved hvilken sagen er anlagt, i retssager anlagt mod fysiske eller juridiske personer på grund af deres offentlige engagement kan kræve, at sagsøgeren stiller sikkerhed for de anslåede sagsomkostninger, hvilket kan omfatte sagsøgtes omkostninger til advokatbistand og, hvis det er fastsat i national ret, for skadeserstatning, uden at dette berører retten til adgang til domstolsprøvelse.

KAPITEL III

Tidlig afvisning af åbenbart grundløse krav

Artikel 11

Tidlig afvisning

Medlemsstaterne sikrer, at retter efter en passende undersøgelse kan afvise krav mod offentligt engagement som åbenbart grundløse på det tidligst mulige tidspunkt i sagen i overensstemmelse med national ret.

Artikel 12

Bevisbyrde og begrundelse af krav

1. Det påhviler den sagsøger, der anlægger sagen, at bevise, at kravet er begrundet.
2. Medlemsstaterne sikrer, at hvis en sagsøgt har anmodet om tidlig afvisning, påhviler det sagsøger at begrunde kravet, således at retten kan vurdere, hvorvidt det ikke er åbenbart grundløst.

Artikel 13

Klageadgang

Medlemsstaterne sikrer, at en afgørelse om tilkendelse af tidlig afvisning i henhold til artikel 11 kan påklages.

KAPITEL IV

Retsmidler mod urimelige retssager mod offentligt engagement

Artikel 14

Tilkendelse af omkostninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at en sagsøger, der har anlagt en urimelig retssag mod offentligt engagement, kan pålægges at betale alle de typer sagsomkostninger, som der kan fås dækning for henhold til national ret, herunder de fulde omkostninger til advokatbistand, som sagsøgte har afholdt, medmindre sådanne omkostninger er uforholdsmæssigt store.
2. Hvis national ret ikke garanterer tilkendelse af de fulde omkostninger til advokatbistand ud over de beløb, som er fastsat i tabellerne over reguleringsmæssige takster for salærer, sikrer medlemsstaterne, at sådanne omkostninger dækkes fuldt ud, medmindre de er uforholdsmæssigt store, ved hjælp af andre midler, der er til rådighed i henhold til national ret.

Artikel 15

Sanktioner eller andre lige så effektive passende foranstaltninger

Medlemsstaterne sikrer, at retter, ved hvilke der er anlagt urimelige retssager mod offentligt engagement, kan pålægge den part, der har anlagt sagen, sanktioner, som er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning, eller andre lige så effektive passende foranstaltninger, herunder betaling af skadeserstatning eller offentliggørelse af retsafgørelsen, hvis dette er fastsat i national ret.

KAPITEL V

Beskyttelse mod retsafgørelser fra tredjelande

Artikel 16

Grunde til afslag på anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse fra et tredjeland

Medlemsstaterne sikrer, at anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse fra et tredjeland i retssager mod offentligt engagement fra en fysisk eller juridisk person med bopæl i en medlemsstat afslås, hvis disse sager anses for åbenbart grundløse eller urimelige i henhold til retsreglerne i den medlemsstat, hvor der anmodes om en sådan anerkendelse eller fuldbyrdelse.

Artikel 17

Kompetence til at anlægge søgsmål i forbindelse med sager i tredjelande

1. Medlemsstaterne sikrer, at når der ved en ret i et tredjeland er anlagt urimelige retssager mod offentligt engagement af en sagsøger, der har bopæl uden for Unionen, mod en fysisk eller juridisk person, der har bopæl i en medlemsstat, kan den pågældende person ved retterne på det sted, hvor vedkommende har bopæl, søge erstatning for skaderne og de omkostninger, der er afholdt i forbindelse med sagen ved retten i tredjelandet.
2. Medlemsstaterne kan begrænse udøvelsen af kompetence i henhold til stk. 1, så længe sagen stadig verserer i tredjelandet.

KAPITEL VI

Afsluttende bestemmelser

Artikel 18

Forhold til bilaterale og multilaterale konventioner og aftaler

Dette direktiv berører ikke anvendelsen af bilaterale og multilaterale konventioner og aftaler mellem en tredjestat og Unionen eller en medlemsstat, der er indgået inden den 6. maj 2024.

*Artikel 19***Information og gennemsigtighed**

1. Medlemsstaterne sikrer, at fysiske eller juridiske personer, der engagerer sig offentligt, jf. artikel 6, alt efter hvad der er relevant, har adgang til oplysninger om tilgængelige retssikkerhedsgarantier og retsmidler samt eksisterende støtteforanstaltninger såsom retshjælp og finansiel og psykologisk støtte, hvor de er tilgængelige.

Oplysningerne omhandlet i første afsnit skal omfatte alle tilgængelige oplysninger om oplysningskampagner, hvor det er relevant i samarbejde med relevante civilsamfundsorganisationer og andre interessenter.

Sådanne oplysninger skal stilles til rådighed på et enkelt sted i et lettilgængeligt format via en passende kanal såsom et informationscenter, et eksisterende kontaktpunkt eller en elektronisk portal, herunder den europæiske e-justiceportal.

2. Medlemsstaterne sikrer, at der ydes retshjælp i grænseoverskridende civile retssager i overensstemmelse med Rådets direktiv 2003/8/EF⁽⁷⁾.

3. Medlemsstaterne offentliggør i et lettilgængeligt og elektronisk format enhver endelig retsafgørelse afsagt af deres nationale appeldomstole eller af domstole i højeste instans i sager, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde. Denne offentliggørelse foretages i overensstemmelse med national ret.

*Artikel 20***Dataindsamling**

Medlemsstaterne forelægger hvert år Kommissionen tilgængelige data om de anmodninger og afgørelser, der er omhandlet i kapitel II, III, IV og V, helst i sammenfattet form, vedrørende:

- a) antallet af urimelige retssager mod offentligt engagement, der er indledt det relevante år
- b) antallet af retssager opdelt efter typen af sagsøgte og sagsøger
- c) typen af krav, der fremsættes på grundlag af dette direktiv.

*Artikel 21***Revision**

Medlemsstaterne giver senest den 7. maj 2030 Kommissionen de tilgængelige data om anvendelsen af dette direktiv, navnlig tilgængelige data, der viser, hvordan de personer, der er genstand for retssager mod offentligt engagement, har anvendt de garantier, der er fastsat i dette direktiv. På grundlag af de forelagte oplysninger forelægger Kommissionen senest den 7. maj 2031 og derefter hvert femte år Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om anvendelsen af dette direktiv. Denne rapport skal indeholde en vurdering af udviklingen med hensyn til urimelige retssager mod offentligt engagement og indvirkningen af dette direktiv i medlemsstaterne og samtidig tage hensyn til de nationale forhold i hver medlemsstat, herunder gennemførelsen af henstilling (EU) 2022/758. Om nødvendigt ledsages denne rapport af forslag om ændring af dette direktiv. Kommissionens rapport offentliggøres.

*Artikel 22***Gennemførelse**

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 7. maj 2026. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. Medlemsstaterne fastsætter de nærmere regler for henvisningen.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale love og bestemmelser, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

⁽⁷⁾ Rådets direktiv 2003/8/EF af 27. januar 2003 om forbedret adgang til domstolene i grænseoverskridende tvister gennem fastsættelse af fælles mindsteregler for retshjælp i forbindelse med tvister af denne art (EFT L 26 af 31.1.2003, s. 41).

*Artikel 23***Ikrafttræden**

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

*Artikel 24***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 11. april 2024.

På Europa-Parlamentets vegne

R. METSOLA

Formand

På Rådets vegne

H. LAHBIB

Formand
